

STORM OVER DE COMMANDERIJ

DE WAARHEID IN EEN NOTENDOP

ROB HOPSTAKEN & DE LEGENDEJAGERS

boek·scout

*Zullen we ooit leren
van de geschiedenis?*

2

Eerste druk © 2018 Skapare Plan
Coverillustratie; Skapare Plan

ISBN 978-94-6389-021-2
Uitgeverij Boek Scout.nl Soest
www.boekscout.nl

Copyright © 2018 Skapare Plan

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm, internet of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

STORM OVER DE COMMANDERIJ

DEEL 2:

DE WAARHEID IN EEN NOTENDOP

TEKST EN ILLUSTRATIES:

ROB HOPSTAKEN & DE LEGENDEJAGERS

3

EEN LEGENDEJAGERSBOEK VOOR ALLE LEEFTIJDEN

Beste lezer,

Het verhaal Storm over de commanderie is ten einde. De codes zijn ontdekt en daarmee heb je de toegang verkregen tot de waarheid achter het verhaal.

Tijd voor de feiten. Hoe zat het nu echt? Wie waren de Tempeliers? Wat moet je voorstellen bij een commanderie in Alphen nu er niets meer van bewaard is gebleven? En wat is er waar van de geheimzinnige verhalen omtrent deze ridderorde.

Op dergelijke vragen zijn wij antwoorden gaan zoeken in een uitgebreid literatuuronderzoek. Daarbij hebben we de hulp verkregen van de mensen van het Streekmuseum Alphen en de lokale Heemkundekringen Carel Roy en Amalia van Solms.

De stapel boeken over Tempeliers en verwante zaken is in de afgelopen maanden aardig gegroeid en hoewel we ons inmiddels hebben vastgebeten in een ander interessant project, kan ik de neiging amper bedwingen om meer boeken over Tempeliers, kruistochten, de graal en verwante zaken te blijven lezen. Tempeliers is een boeiend onderzoek voor de lange duur gebleken.

In dit historisch overzicht hebben we een tijdsbalk verwerkt. Zwarte, omliggende vermeldingen hebben betrekking op de Tempeliers. Rode vermeldingen geven andere verwikkelingen aan. Zo kunt u de gebeurtenissen omtrent de Tempeliers makkelijker plaatsen in het geheel.

Namens Stichting Legendejagers wens ik je veel leesplezier met het tweede deel van Storm over de Commanderie

Rob Hopstaken

INLEIDING:

OP ZOEK NAAR SPOREN.

Het Brabantse Alphen is een plaats met een uitgesproken dorps karakter. Tussen de vele moderne huizen en winkels staat nog een enkel gebouw dat uit oudere tijden afkomstig lijkt. Veelal boerderijen. Op het Willibrordplein heb je het uitzicht op een karakteristiek kapelletje waar het streekmuseum in is gevestigd. Het contrast tussen dit kapelletje en de moderne inrichting van het plein is gigantisch. Het plein lijkt een strijdtoneel van stijlen en richtingen. Alsof verschillende ontwerpers en gemeente-ambtenaren elk hun eigen weg zijn gegaan. Links langs het museum loopt de Stationstraat die later overgaat in de Sint Jansstraat. Ook hier dateert het gros van de bebouwing uit de laatste eeuw. Je kunt je amper voorstellen dat dit ooit een modderig zandpad was waar paarden karren voorttrokken en ja, zelfs ridders te paard reden. Het kost je een hoop voorstellingsvermogen om je anno 2018 voor te stellen dat Alphen al in de veertiende eeuw een heus dorp was. Sterker nog, de geschiedenis van Alphen gaat door tot in de prehistorie, zoals het geval van de grafheuvels van Kwaalburg.

De herinnering aan de Tempeliers en vele andere historische zaken lijkt in Alphen, buiten het streekmuseum, vrijwel volledig uitgewist. Heeft Alphen afgerekend met zijn verleden? Dat is niet aannemelijk, gezien de bijdrage van pastoor Binck, die in de vorige eeuw de belangstelling voor het verleden van Alphen een buitengewoon positieve impuls heeft gegeven. Heden ten dage kent Alphen een actieve Heemkundekring en een prachtig streekmuseum. Het verleden lijkt dus wel degelijk te leven.

Ja, er zijn nog straatnamen die herinneren aan dat rijke verleden. Laan van Echternach, Van Gaverenstraat, Polanenstraat, Laan van Tongerlo, Duivenvoordenstraat. En hé... warempel, er is een Com-

709:
Willibrordus krijgt de hoeve
op Hof ter Brake in Alphen

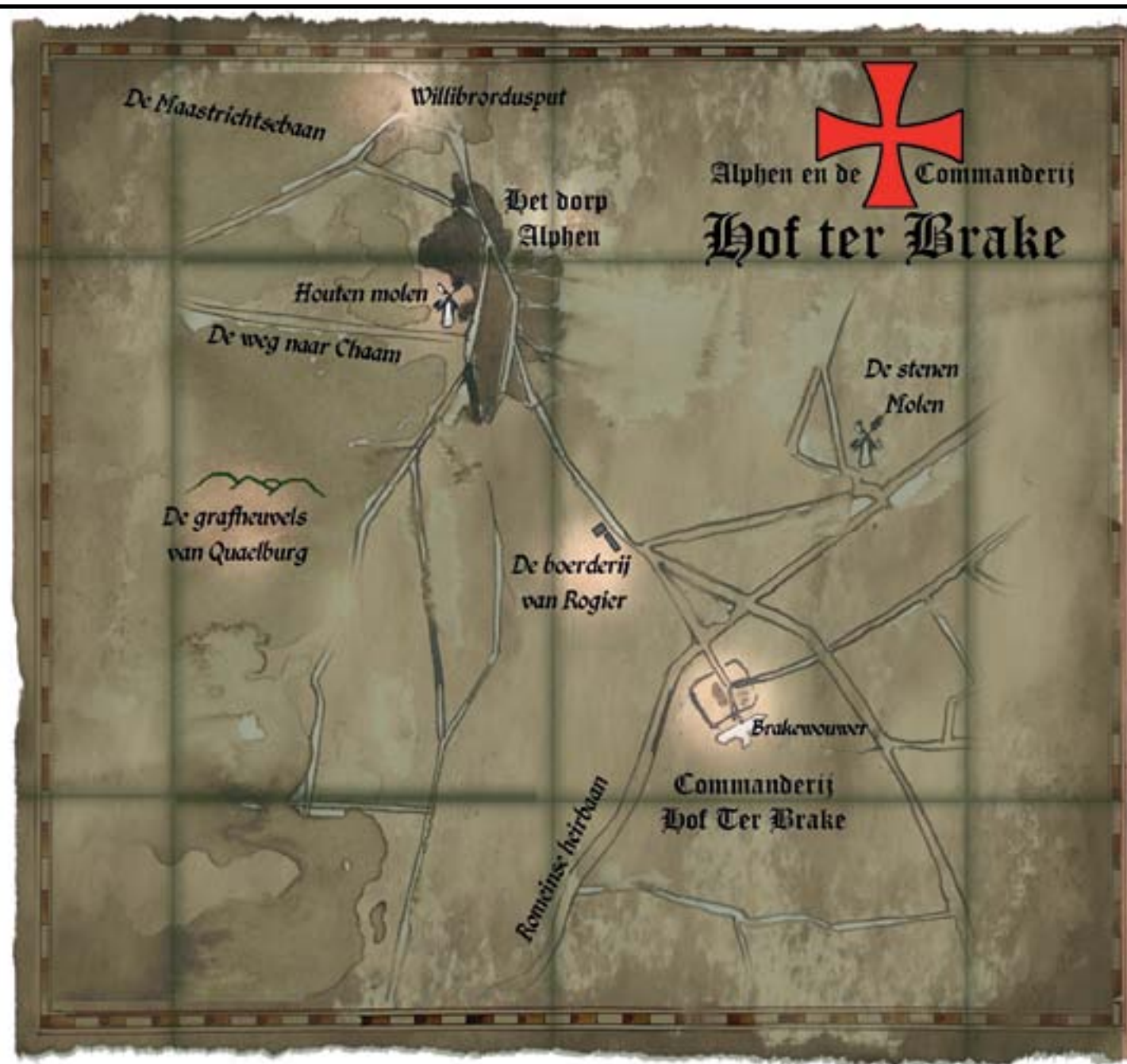
729:
De hoeve komt in handen
van de Abij van Echternach

800:
Karel de Grote wordt tot
keizer gekroond

834:
Vikingen plunderen Dorestad

manderiestraat, een Tempeliersdreef en zelfs een Hof ter Brake. Maar hoeveel inwoners van deze straten zouden werkelijk iets kunnen vertellen van de herkomst van deze namen?

Laten we de weg vervolgen over de Sint Janstraat. Op een onopvallende splitsing gaan we rechts en kiezen we voor een lange laan, de Prinsenhoeftaan. De Prinsenhoef... zo heette de commanderij in zijn nadagen. Zouden we dan via deze weg bij de oude commanderij der Tempeliers komen? In mijn gedachten vormt zich een beeld van een oude omwalling van grove stenen, met daarachter een oude hoeve, houten stallen, een oude boomgaard en een slotgracht. Helaas, de oprijlaan naar de commanderij is in de loop der tijd gereduceerd tot een zandpad achter-

langs een aantal huizen. Een nietsbetekend achteraf steegje.

En dan... bijna dwars over de plek waar de commanderij ooit stond, raast vandaag de dag het verkeer over de rondweg. Aan de andere kant van deze weg, bovenop de plek waar ooit de bouwwerken van de commanderij hebben gestaan is een boerderij gebouwd.

De geschiedenis lijkt hier letterlijk met voeten te worden betreden. Niet helemaal onbegrijpelijk, het leven gaat immers verder. De wereld kan niet stoppen met ontwikkelen vanwege de geschiedenis. Maar toch is het jammer dat van zo'n rijk historisch gegeven als de Tempeliers helemaal niets meer terug is te vinden in dit dorp.

Kaart van Alphen

1066:
Willem de Veroveraar wordt koning van Engeland

1070:
Eerste Grootmeester Hugo de Paynes wordt geboren

1095:
*Concilie van Clermont
Oproep Paus Urbanus II*

1096:
1e Kruistocht ter 'bevrijding' van Constantinopel en Jeruzalem

TEMPELIERS, HELDEN EN SCHURKEN TEGELIJK

En dat is nog niet alles. Anno 2018 lijken er twee andere elementen in het historische bewustzijn te overheersen. Ook in Nederland denken we tegenwoordig hard na over de rol van de grote helden uit onze vaderlandse geschiedenis. Maar plotseling komen we tot de ontdekking dat onze helden niet alleen maar goede kanten hebben. Na eeuwen bestaat ineens de behoefte om de bewondering voor hun grote daden terug te trekken en als het even kan die historische kopstukken te wissen uit de geschiedenisboeken, van hun sokkels te trekken en hun eigen straatnamen te ontnemen.

De reden is hun schaduwkant, de vuile was die eeuwenlang keurig verborgen is gehouden. Michiel de Ruyter is plotseling geen zeeheld, maar een slavendrijver, om maar een voorbeeld te noemen.

Er blijkt plotseling ook een behoefte om vanwege daden uit het verleden over te gaan tot een soort vergelding in het heden. Kruisvaarders zaaiden ooit uit geloofsovertuigingen dood en verderf onder de heidenen in de wereld, waaronder het huidige Midden-Oosten. Nu lijken de rollen omgekeerd en is het, inmiddels al lang niet meer zo Christelijke westen, het mikpunt van terrorisme uit naam van een geloof.

Beide zaken die rammelen in hun context. Geschiedenis is een vaststaand gegeven met een zonnige en duistere kant. Dat is in feite altijd al zo geweest. Een objectief bewustzijn van de totale geschiedenis, blijkt nu meer dan ooit, is misschien wel hét doel waar we naartoe moeten. De hele geschiedenis is één grote les voor de mensheid. Dat besef is nog lang niet tot iedereen doorgedrongen en tot dat moment kunnen we ons afvragen: leren we wel van het verleden?

8

HARDE FEITEN, PURE FICTIE OF BEIDE?

Storm over de commanderij is een mooi verhaal, geschreven door schrijvers die zich een beeld proberen te vormen van een commanderij der Tempeliers in een veertiende eeuw, Brabants dorp. Maar het is geschreven in een tijd waarin vrijwel alle fysieke, historische feiten inmiddels verloren zijn gegaan. Welke handvatten hebben we, willen we ons voor kunnen stellen hoe het was in de tijd van het Hof ter Brake en de Tempeliers? We konden niet ronddwalen in de ruïnes van de commanderij om inspiratie op te doen.

In een eerste gesprek met de Heemkundekring Carel Roy werd ons alle hoop ontnomen. De kennis omtrent de Tempeliers in Alphen stinkt zo ongeveer bij het feit dat de commanderij er wás, waar deze heeft gelegen en dat deze ooit toebehoorde aan de machtige orde der Tempeliers en daarna aan de Johannieters.

We hielden vast aan ons doel een verhaal te schrijven om een sfeerbeeld te maken, een handvat om je voor te stellen hoe het gegaan zou kunnen zijn. Na wat zoekwerk bleek al snel dat er toch wel wat meer informatie beschikbaar was. Een redelijke basis om op verder te werken. Op basis van de informatie over andere commanderijen, de algemene geschiedenis van de Tempeliers, heersende machten, de informatie over deze streek en de feiten van de veertiende eeuw, konden we een heel eind komen. Historici en schrijvers van de werken die wij er op na hebben geslagen blijken nogal uiteenlopende meningen te hebben. Men lijkt het lang niet altijd eens te zijn over data en gang van zaken. Soms stond de informatie van de ene bron haaks op die van de andere.

En dan hebben wij ons nog maar beperkt tot de werken die wij in de bronvermelding hebben opgenomen. Op 4 oktober 2007 publiceerde het Vaticaan een persbericht waarin zij nieuwe informatie naar buiten bracht over de Tempeliers. De informatie is in kleine kring verspreid. Voor de hele wereld waren er slechts 799 exemplaren van het boek

9

1099:
*Verovering van
Jeruzalem*

1100:
*Godfried van Bouillon, de eerste
koning van Jeruzalem, sterft*

1129:
*Oprichting Orde van de Arme
Ridders van Jezus Christus*

1139:
*Tempeliers staan direct onder
verantwoordelijkheid van de paus*

met nieuwe feiten omtrent de Tempeliers beschikbaar. Daaronder het Perkament van Chinon met de bekentenissen van Jacques de Molay en andere Tempeliers. Het blijkt dat er meer is dan we nu weten. Mogelijk zit de tijd ons mee en zal de kerk zijn geheimen langzaam wel móét prijsgeven.

Daarnaast is er nóg iets wat het schrijven van dit boek wat gecompliceerder maakte. De geheimzinnige verhalen rondom de Tempeliers en het feit dat wij de Legendejagers zijn. De vermeende geheime codes, mysteries zoals de verloren schatten, de Heilige Graal, dat waren juist de verhalen waardoor wij in eerste instantie geïntrigeerd raakten. Bij Legendejagers is het verhaal van mysteries evengoed een stukje cultureel erfgoed dat ontstaan en gevormd is door de tijd en bewustwording.

Kortom, om het verleden toegankelijk te maken zijn we aan de slag gegaan met ons verhaal “Storm over de Commanderij”. Om belangstelling te creëren voor het thema van de Tempeliers. We voelen ons verplicht te benadrukken dat het om een geromantiseerd verhaal gaat. Fictief en dus nooit helemaal accuraat, maar toch genoeg voor een redelijk sfeerbeeld. In dit tweede boek wilden we echter graag de scheiding leggen tussen feit en fictie.

HISTORISCHE FEITEN DE ARME RIDDERS VAN JEZUS CHRISTUS EN DE TEMPEL VAN SALOME

Het begon allemaal in november 1095. Tijdens het Concilie van Clermont deed paus Urbanus II een oproep aan alle Christenen om ten strijde te trekken tegen de ‘heidenen’ die Constantinopel bedreigden en de Heilige Stad Jeruzalem bezet hielden. Jeruzalem hoorde volgens hem in christelijke handen te zijn. Het was immers de stad waar Jezus Christus had geleefd, was gestorven en waar het Christendom ontsproten was. Het was Urbanus II een doorn in het oog dat de Moslim-gemeenschap de stad in zijn bezit had.

Keizer Alexius had vanuit Constantinopel een dringend verzoek om hulp naar Urbanus II gestuurd. Met de bemiddeling tussen oost en west binnen de katholieke gemeenschap, oogste Urbanus II veel bewondering en kreeg hij veel volgers. Twee pausen, Clemens III en Urbanus II streden in die tijd om de kerkelijke macht. De laatstgenoemde wist dus veel volgers te krijgen en daarmee meer macht dan zijn opponent.

De oproep kreeg een groot gehoor en uit alle uithoeken van Europa vertrokken soldaten en ridders op weg naar Frankrijk. In ons land bleek het enthousiasme heel wat minder, hoewel er toch wat lieden uit de Lage landen zich bij de kruislegers aansloten. Pas in 1218, na de vierde kruistocht kwam er een leger met daarin veel strijdkrachten uit Holland, Friesland en Groningen aan in het Midden oosten. Zij zouden ingezet worden bij de tocht naar Egypte.

De kruislegers van deze eerste kruistocht, die ook wel de volkskruistocht wordt genoemd, bevatten een kleurrijke schare mensen. Zo waren er veel roofridders die de op handen zijnde kruistochten als een mogelijkheid zagen tot boetedoening voor eerder begane wreedheden en zonden.

1144:
*Hertog Jan I schenkt gronden en hoeve
Hof ter Brake aan de Tempeliers*

1147-1149:
*Tweede kruistocht ter bevrijding
van Graafschap Edessa*

1163:
*Eerste steen voor de Notre
Dame in Parijs*

1166
*Tempeliers krijgen het kasteel
Zefat tot hun beschikking*

HET ONTSTAAN VAN DE ORDE

Alsof God hen alles zou vergeven als zij met een kruistocht mee zouden lopen. Andere ridders en edelen sloten zich werkelijk uit vroomheid en geloofsovertuiging aan bij het groeiende leger der kruisvaarders. Maar de kruistochten trokken ook de aandacht van boeren, vrouwen en zelfs kinderen. Zij verlieten huis en haard om aan deze kruistochten deel te nemen. Het mag duidelijk zijn dat het niet in ieders bedoeling lag om de stad Jeruzalem te winnen voor hun geloof. Er speelden ook andere belangen. Voor velen was het de hoop op een beter bestaan, in het beloofde land. Voor anderen meer macht. Sommigen waren al tevreden met de rijkdommen die Keizer Alexius van Constantinopel hen schonk toen de kruislegers de Turken terugdreven.

Er werden maar liefst zeven legers gevormd met in het totaal enkele tienduizenden mensen waaronder zesduizend ridders. De eerste drie legers onder leiding van Pieter van Amiens en Walter zonder Have, wachtten niet op het algemene vertreksein en gingen al vooruit. Deze legers die zij aanvoerden bestonden voor het overgrote deel uit gewoon volk en roofridders. Onderweg voelden zij zich onkwetsbaar, beschermd door God die hen op deze kruistocht zou beschermen. Deze eerste kruisvaarders gedroegen zij zich als misdadigers. Ze maakten zich schuldig aan allerlei criminele vergripen zoals plunderingen, verkrachtingen en brandstichting. Hun reputatie ging hen vooruit. En op de grens met Hongarije werden ze genadeloos verslagen door de Turken. De eerste kruistocht eindigde in een mislukking.

De andere legers waren veel beter georganiseerd en wisten door te stoten zodat in juli 1099 de stad Jeruzalem dan eindelijk werd ingenomen. Maar het idee dat die kruisvaarders vrome krijgers waren kunnen we op basis van hun eerste acties in juli al meteen ter zijde schuiven. Alle joden en islamieten, mannen, vrouwen, ouderen en kinderen die zich in de stad bevonden werden genadeloos afgeslacht. Alles voor het ware geloof! Alles voor die ene, 'ware' Christelijke God.

Het plan van Urbanus II was geslaagd, al heeft hij zelf de overwinning niet mee mogen maken. Hij had dan ook geen weet van het feit dat hij een onneembare kloof heeft geschapen tussen twee overtuigingen, die elk menen het ware geloof te zijn. En hij had velen in zijn geestdrift meegesleurd. Er zouden in totaal acht kruistochten worden gevoerd.

Bernard de Clairveaux, de abt van een Cisterciënzer klooster in Clairveaux spande zich ondertussen in om de christelijke monniken toestemming te geven voor hun geloof te vechten. Tijdens het Concilie van Troyes in 1129 werd de grondregel van de Tempeliers opgesteld. Een revolutionair gebeuren want deze grondregel maakte het mogelijk dat monniken ook de wapens op konden nemen. Voorheen werd het monniken niet toegestaan te vechten.

Er ontstond een orde waarbij monniken als ridders opgeleid worden. Zij legden een eed van armoede, kuisheid en gehoorzaamheid af. Deze Orde van de Arme Ridders van Jezus Christus werd aangevoerd door hun eerste grootmeester Hugo de Paynes. Een fantastische formule, want deze riddermonniken hadden geen gezin of bezittingen om zich druk om te maken. Geen zorgen, alleen een Christelijk doel.

De Orde bestond in het begin uit 9 ridders. Een symbolisch getal. Drie staat voor de heilige drie-eenheid. Drie maal drie is dus het heiligste van het heiligste. Deze riddermonniken zouden eerst de weg naar Jeruzalem bewaken opdat de pelgrims veilig in de heilige stad konden arriveren. Maar het heeft er erg de schijn van dat dit slechts een dekmantel was. Daarover later meer.

De koning van Jeruzalem, Godfried van Bouillon schonk de Tempeliers het paleis van Salomon bovenop de Tempelberg. Al snel kreeg

1170:
*Cretien de Troyes schrijft
Perceval ou Le Conte du Graal*

1174:
*Saladin wordt sultan van
Egypte*

1187:
Val van Jeruzalem

1189:
*Richard Leeuwenhart koning
van Engeland*

deze orde is dan ook de naam Tempeliers of Tempelridders. Zij kwamen in het Midden-Oosten in aanraking met oude, Oosterse kennis. Er zijn bronnen die melden dat zij pas in deze streken voor het eerst de ware geschiedenis van de eerste eeuw aanhoorden. Naarmate de Tempeliers meer macht verkregen en hun eigen pad konden bepalen, kregen zij aspiraties om een eigen staat te stichten in Occitanië onafhankelijk van de huidige kerk en staat. Occitanië is het zuidelijkste, derde deel van Frankrijk.

De katholieke kerk raakte in de twaalfde en dertiende eeuw op het toppunt van haar macht. Kerkvaders hadden meer in te brengen dan koningen en koninginnen. De Tempeliers leken inmiddels zowel wereldlijke als de kerkelijke macht te bezitten. Logisch, het was ook hun streven een eigen staat te stichten. Ze leken een partij op dat enorme schaakbord der wereldmachten. In de ogen van kerk en koning werden zij misschien wel té machtig.

Tempelridders haakten in 1148 op de tweede kruistocht in en zijn ook in de volgende zes kruistochten een belangrijke partij geweest. Zij profileerden zich in en om het Heilige Land als getalenteerd strategen. Echter ook hier zijn zij weer met een zweem van geheimzinnigheid en tegenstrijdigheid omgeven. De orde was buitengewoon kundig op militair vlak en streed tot de dood of de overwinning en dus zeer gepassioneerd. Toch zouden een aantal militaire operaties door de Tempeliers op een mislukking uit zijn gelopen. Men meent dat fraude hieraan ten grondslag lag.

Het centrum van de Tempeliers was tot 1187 Jeruzalem, van 1191 tot 1291 Akko en uiteindelijk tot 1307 Limassol op Cyprus. Toen Jeruzalem weer door de Moslims werd ingenomen keerden vele Tempeliers terug naar Frankrijk. Zij namen al hun kostbaarheden mee en daarmee werd de invloed van de Tempeliers in Europa sterker. Zowel in het Midden-Oosten als in Europa stichtten zij commanderijen. Soms waren het vestingen, soms was het slechts een hoeve. Veelal werden de commanderijen en bijbehorende landerijen geschonken door lokale edelen. Op de commanderijen werden inkomsten gegenereerd uit oogsten van de diverse landerijen, boomgaarden en veestapels. Ook werd

er vanuit de commanderij handelgedreven met lokale bevolking. Met deze inkomsten financierden de Tempeliers hun vestigingen en acties in het Heilige Land. Aan het eind van de dertiende eeuw moeten er alleen in Europa al zo'n negenhonderd commanderijen zijn geweest.

Maar de Tempeliers waren ook de eerste bankiers ter wereld. Pelgrims konden bij een commanderij hun geld afgeven. Daarvoor kregen zij dan een geldwissel die zij aan het eind van hun reis in Zuid-Europa of het Heilige Land bij een andere commanderij weer in konden wisselen tegen klinkende munt. Deze rol was niet gering. De Tempeliers beheerden tijdenlang de staatskas van Frankrijk en Engeland.

Op strategische plaatsen langs handelsroutes bouwden de Tempeliers hun forten en hieven belasting voor hen die wilden passeren of bescherming zochten.

Ze bouwden hun eigen schepen en hadden een scheepswerf in Marseille en La Rochelle. Deze laatste haven was ondermeer belangrijk voor de lucratieve handel in wol tussen Engeland en Vlaanderen, terwijl Marseille natuurlijk vooral belangrijk was voor de reis naar Jeruzalem, Akko en Cyprus.

De Tempeliers liepen voorop in bouwtechniek en er wordt aangenomen dat zij zelfs een rol hadden in het ontstaan van de Gotiek, een bouwtechniek waarbij de geheime symboliek van het getal een rol speelt, wat weer bijdraagt aan hun mystieke uitstraling. Ze functioneerden vaak als scheidsrechter tussen koningen, baronnen en bisschoppen. Waarschijnlijk hebben zij ook een rol gespeeld bij de strijd tussen Vlaanderen en de Koning van Frankrijk in tussen 1302 en 1305. In 1302 streden er aan Vlaamse zijde zowel Tempeliers als Johannieteridders mee. Dit tot groot ongenoegen van Koning Philips IV.

Op steeds meer fronten lieten de Tempeliers zich gelden. Vanaf dat moment leek het ze voor de wind te gaan. Ze verkregen grote rijkdom, kennis en gezag. En met deze zaken kwam ook de macht. Ongelooflijke macht verkregen zij. Bovendien ontstonden er verhalen. Vreemde, mysterieuze verhalen die hen verhieven tot een mythe. De ontdekking van de Heilige Graal in hun paleis was zo'n verhaal. Onder het paleis ontdekten de Tempeliers enorme schatten. Maar in een afgesloten

1189-1192:
3e Kruistocht; poging om
Saladin te stoppen

1193: 4 maart:
Saladin sterft

1202-1204:
4e Kruistocht; poging om Heilig
land te veroveren via Egypte

1209-1224:
1e Albigenzische kruistocht
tegen de Katharen

ruimte vonden zij uiteindelijk een gouden beker waarin opgedroogde bloedresten. Dit moest de Heilige Graal zijn, de beker waaruit tijdens het laatste avondmaal gedronken werd. De enorme schatten uit de Tempelberg werden in het geheim naar Frankrijk overgebracht en ten tijde dat Jeruzalem weer in Islamitische handen viel, waren alle kostbaarheden verdwenen. De rijkdom van de Tempeliers nam mythische vormen aan. En rijkdom geeft macht. Maar juist die rijkdom werd hen uiteindelijk fataal.

Met name Franse koning Philips IV ofwel Philips de Schone vond de Tempeliers uiteindelijk een groot probleem. Hij had in principe goede betrekkingen met de Tempeliers. Eén van zijn raadgevers was de Brabantse Tempelier Arnold van Wezemaal. En de Tempeliers beheerden lange tijd de staatskas.

Philips ging gebukt onder een chronisch geldtekort vanwege zijn vele en kostbare militaire operaties. Bovendien spoorde de zucht naar macht en jaloezie hem aan tot drieste daden. Belastingen verhogen alleen was geen oplossing. Hij liet beslag leggen op bezittingen van Joden. Of hij liet Joodse handelaars arresteren om hen vervolgens tegen een fikse losprijs weer vrij te laten kopen. Ondanks alles had hij een enorme schuld bij de Tempeliers. Het zou hem heel goed uitkomen als deze partij uit de weg geruimd kon worden en hij verlost was van deze schuld.

Philips leefde ook in voortdurende twist met de pausen. Volgens sommige theorieën was hij verantwoordelijk voor de vergiftiging en dood van Paus Bonifatius VIII.

Uiteindelijk betrad Clemens V in 1305 de pauselijke zetel. Deze paus was ooit bisschop van Bordeaux geweest en zodoende een goede bekende van Philips. Clemens V kon niet tegen Philips op en schoorvoetend schaarde hij zich achter de koning. Samen beraamden ze een complot tegen de Tempeliers.

Dat is het keerpunt in het succes van deze onstuitbare ridderorde.

DE VALSTRIK VAN EEN JALOERSE KONING

Naast de vele mysteries rond de Tempeliers en hun daden is ook hun einde spectaculair te noemen. In één nacht, de nacht van 12 op 13 oktober 1307 werden vrijwel alle Tempeliers, maar ook veel personeel, pachters en anderen gearresteerd. Alleen al in de provincie Frankrijk, waartoe ook Alphen behoorde, moeten dat er tenminste al 15.000 zijn geweest. Van 2000 van hen is het zeker dat zij ook werkelijk Tempeliers waren. De anderen waren bedienden, arbeiders, pages, knechten, pachters en andere bondgenoten. Slechts een enkeling kon ontkomen.

Er bestaat een verhaal over het Tempeliershuis in Zierikzee. Twee Tempeliers zouden de arrestatie ontlopen zijn omdat zij op die nacht een bordeel bezochten. Zowel het verhaal als het bestaan van het Tempeliershuis in Zierikzee worden betwijfeld.

De eerste stappen tot deze massale arrestatie werden al op 14 september 1307 ondernomen. In het diepste geheim werden berichten naar de verschillende gezaghebbers in de uithoeken van Europa gestuurd. Afzender Phillips IV. Men zegt dat het hier om verzegelde brieven ging die pas op de avond van 12 oktober 1307 geopend mochten worden. De feitelijke arrestatie vond dus plaats op vrijdag 13 oktober. Sindsdien is vrijdag de dertiende een bekende ongeluksdag.

Ook Hertog Jan II ontving een dergelijke brief. Hij had zich altijd achter de Tempeliers geschaard en leefde op goede voet met hen. Hij zou er niets mee winnen om de Tempeliers aan de Franse koning uit te leveren. Toch zwichtte hij en liet ook hij de Tempeliers in zijn domein arresteren. Zijn grootvader Hertog Jan I was immers getrouwd met Margaretha van Frankrijk, zuster van Koning Phillips IV. Hertog Jan II meldde op 12 november 1307 dat alle Tempeliers in zijn jurisdictie gearresteerd waren.

Ook de laatste grootmeester van de orde, Jacques de Molay, werd

1213-1221:

5e Kruistocht; voor de verbetering van de positie in het Heilige land

1214:

Hof ter Brake krijgt bezittingen in Aarle-Rixtel

1228-1229:

6e Kruistocht: Keizer Frederik II weet op diplomatiek wijze Jeruzalem te heroveren

1248-1254:

7e Kruistocht: Opnieuw herovering van Jeruzalem door Lodewijk IX

gearresteerd toen hij met zijn gevolg onderweg was naar Chinon voor een belangrijke bijeenkomst. Hij wilde een nieuwe kruistocht organiseren. Ditmaal via de zee. Ook overwoog hij een samengaan met de Johanniterorde waarmee de Tempeliers een soort haat-liefde verhouding onderhielden. Hij heeft Chinon dus nooit bereikt, noch zijn grootse plannen tot uitvoer kunnen brengen. In juni 1307 had hij nog een beroep gedaan op de paus, die beloofde actie te ondernemen tegen de vreselijke roddels die over de Tempeliers de ronde gingen.

Er startte een enorme reeks moeizame processen. In 1311 werd de orde uiteindelijk opgeheven maar in het oordeel van de koning wordt de Tempeliersorde niet veroordeeld voor ketterij. Sterker nog, Koning Philips zegde de orde tot zijn groot verdriet op te moeten zeggen. 'Uit vaderlijke zorg'.

Tijdens de processen werden vele Tempeliers tot bekentenissen gedwongen na vreselijke martelingen. Ook Jacques de Molay was onder hen. En zoals zovelen bekende ook Jacques de Molay na zware martelingen dat de beschuldigingen van Philips en de paus op waarheid berusten. De Tempeliers maakten zich schuldig aan ketterij, homofilie, sodomie en andere vergrijpen. De ketterij betrof onder andere het aanbidden van de heidense god Baphomet die grote gelijkenis vertoont met de duivel zoals deze werd verbeeld in de katholieke leer: een bokkenhoofd met grote hoorns, een vrouwenlijf en gespleten hoeven. Volgens anderen aanbaden de Tempeliers een hoofd. Sommigen hebben het daarbij om een glazen of stenen hoofd, anderen over het gemummificeerde hoofd van de oprichter Hugo de Paynes.

Zoals gezegd bekenden veel Tempeliers schuld, ook al waren de beschuldigingen vals. Ze ontlieden daarmee meer martelingen en verkregen in sommige gevallen mildere straffen.

De processen duurden lang. Jacques de Molay en Godfried de Charney werden uiteindelijk veroordeeld tot levenslange gevangenisstraf. Zij herriepen daarop hun eerder gedane bekentenissen en vertelden dat zij hadden bekend om van de tortuur af te zijn. Philips IV ontstak in grote woede en besloot hen op staande voet op de brandstapel te plaatsen. Op 18 maart 1314 werden zij, samen met enkele andere Tem-

peliers, op de Ile de France in Parijs op de brandstapel gezet. Niet met een groots vuur, maar een klein vuur voor een langzame en pijnlijke dood. Voor zijn verbranding vervloekte Jacques de Molay de koning en de paus. Beiden overleden binnen het jaar. Paus Clemens V stierf al drieëndertig dagen na de executie. Koning Philips werd acht maanden later tijdens een jachtpartij getroffen door een verlamming en overleed eveneens.

De as van de Tempeliers werd weggeveegd of dreef weg op de wind of de stroming van de Seine. Bijzonder symbolisch is het feit dat ook de as van Philips IV en paus Clemens V dit lot beschoren was. De as van Clemens V werd uitgestrooid door de Hervormers en de as van Philips werd in de wind gegooit tijdens de Franse Revolutie.

Maar daarmee was de orde niet van de aardbodem verdwenen. Enkele Tempeliers die deze grote 'storm' hadden overleefd stichtten in het Portugese Tomar de Orde van Christusriders. In Schotland hebben de Tempeliers nog zeker 250 jaar in dezelfde vorm voortbestaan omdat Schotland niet onder de pauselijke macht viel. De bekende Rosslyn Chappel is nog altijd een walhalla voor symbolenjagers.

1250:
*Van Den Vos Reynaerde wordt
geschreven*

1252:
Breda krijgt stadsrechten

1261:
*De Engelse kroonprins brengt de Engelse
kroonjuwelen onder bij de Tempeliers in
Parijs*

1267-1294:
*Hertog Jan I brengt in zijn leven Bra-
bant tot grote bloei*

ANDERE FEITEN HET DAGELIJKS LEVEN VAN EEN TEMPELIER

Het zegel van de Tempeliers toont twee ridders op één paard, tevens de ondertitel van ons verhaal. Deze beeldtenis moet niet te letterlijk worden genomen. De ridders zwoeren een eed van armoede, maar deze armoede ging niet zo ver dat zij hun paard deelden. Het is zuiver symbolisch bedoeld. Elke Tempelridder moest tenminste twee paarden bezitten.

Op de rand van het zegel staat de tekst: Sigillum Militum Chirsti, letterlijk vertaald: Zegel van de krijgslieden van Christus. Ridders streden tot de dood of de overwinning. Zij gaven zich nooit over. Krijgslieden mochten het strijdtoneel eerder verlaten als de situatie erg hachelijk werd.

Vaak worden Tempeliers beschreven als wijze lieden. Het feit dat merendeel van goede komaf was betekende echter niet dat zij ook allemaal geletterd waren. Integendeel. Veel Tempeliers, zelfs de laatste grootmeester Jacques de Molay, konden niet lezen.

TOETREDING

Alleen mannen van adellijke komaf konden Tempelier worden. Anderen konden slechts frère-serjans worden, ofwel krijgslieden binnen de orde. Nieuwe rekruten melden zich aan bij een commanderij of andere Tempeliersvestiging. Tijdens de wekelijkse kapittelvergadering verzocht de nieuweling om toelating. In zijn bijzijn werd daarover vergaderd en werden hem vragen gesteld. Vervolgens ging de nieuwkomer in gesprek met twee of drie Tempeliers in afgezonderd gesprek. Er werd de nieuweling nadrukkelijk gezegd dat hij afstand moest doen

van de zonden van de wereld, dat hij God onvoorwaardelijk moest dienen en voortdurend bij wijze van boetedoening arm zou willen zijn. Meerder malen werd hem gevraagd of hij een vrij man was, een ridder of een zoon van een ridder, getrouwd, zonder schulden en in goede gezondheid. De nieuweling kreeg meerdere keren de kans om zijn besluit te overdenken. Dan pas kreeg hij de mantel omgedaan en was hij Tempelier.

Soms werden er leden geworven en niet zelden betrof het geëxcommuniceerden en roofridders. Als zijn absolutie kregen van de paus, konden zij toetreden tot de Tempeliers.

KLEDIJ EN BEWAPENING

Ridders droegen het bekende witte gewaad terwijl krijgslieden bruine of zwarte tabbert droegen. Beiden hadden hierop het rode kruis op de linkerschouder of het hart. De paus gaf pas in 1147 toestemming om een rood kruis op de kleding te dragen. Rood stond symbool voor het door Jezus vergoten bloed. Volgens sommigen droegen de Tempeliers ook een rood kruis op de rug.

Op de commanderij was de kledingbaas verantwoordelijk voor alle kleding. Naar men zegt kreeg een Tempelier die vroeg om een beter kleed, voor straf juist een aftands kleed. Onder deze gewaden droegen de ridders een maliënkolder, ijzeren kousen en ijzeren schoenen. Tot de volledige uitrusting behoorden ook nog een helm, een zwaard, een schild, een lans, Turkse strijdnokken, dolk, broodmes en zakmes. Samen met helm en alle wapens was dat een extra gewicht van vijftig kilo. Krijgslieden bezaten niet altijd een maliënkolder en hadden minder wapens. Men was verplicht om een mantel te dragen tijdens het eten en bij de gebeden. De meeste Tempeliers hadden een baard en een geschoren kruin.

1270-1272:

8e Kruistocht: Een tweede poging vanuit Frankrijk en Engeland o.l.v. Lodewijk IX

1285:

Beëdiging van de laatste grootmeester: Jacques de Molay

1285-1314:

Heerschappij Koning Philips IV 'de Schone'

1287:

Luciavloed; Grootste overstroming in de Lage Landen

GEBEDEN

In het leven op de commanderij speelde het ritme van de dag een belangrijke rol. Dit ritme werd vooral bepaald door de verschillende gebedsdiensten in de kapel. Dit begon met de Metten om middernacht, rond zonsopkomst de Lauden, om zes uur de Priem, negen uur de Terts, twaalf uur de Sext, drie uur de Noen, vijf uur de Vespers en uiteindelijk om acht uur de Completen. Deze gebedsdiensten werden geleid door de kapelaan van de commanderij en waren ook voor buitenstaanders toegankelijk. Dit tot groot ongenoegen van de lokale priesters. Hun kerken waren er niet bij gebaat en zij zagen de Tempeliers dan ook als concurrent.

Tempeliers waren verplicht om bij deze gebedsdiensten aanwezig te zijn, tenzij ze door ziekte verhinderd waren of, zij onderhoud aan wapens of paarden moesten plegen. Daaruit blijkt dat de Tempeliers hun paarden heel hoog hadden staan.

Maar met de gebedsdiensten waren de Tempeliers er nog niet. Overdag moesten nog eens 60 paternosters opgezegd worden: 30 voor het zieleheil van de doden en 30 om ervoor te zorgen dat de levenden op het rechte pad bleven.

Naast deze gebedsdiensten waren er ook vaste processies: Kerstmis, Drie koningen, Lichtmis, Pasen, Hemelvaartsdag, Pinksteren, Maria hemelvaart en het Mariafeest. Maria was immers de patroonheilige van de Tempeliers. En er waren vastendagen. Alle vrijdagen tussen Allerheiligen en niet gegeten. En ook op de naamdagen van de apostelen.

Op Witte Donderdag werden er 13 armen gekozen. Tempeliers wassen hun voeten, ze kregen schoenen, twee broden en wat geld.

Tempeliers gingen niet laat slapen. Vaak al meteen na de Completen. Na het gebed controleerden zij hun wapens en paarden. Ze sliepen met hun maliënkolder en schoenen aan. Zij moesten immers direct uit hun bed de strijd in kunnen gaan. Maar bij het slapen gaan hielden zij een kaars aan. De duivel zou hen zo niet in het donker kunnen besluipen. En zij sliepen in zittende houding want mocht je 's nachts per ongeluk met je mond openliggen, dan zou de ziel zomaar het lichaam kunnen verlaten.

REGELS EN VERPLICHTINGEN

Ook waren er wat regelmatige verplichtingen van organisatorische aard. Wekelijks op zondag werd er met alle Broeders een algemene vergadering gehouden. In de kapittelzaal van de commanderij werd volgens vast schema een openingsgebed gehouden, gevolgd door net openlijk opbiechten van zonden, strafbespreking en vervolgens de dagelijkse gang van zaken. De hele orde der Tempeliers was erg uitgebreid georganiseerd en er waren veel regels. Zo mochten ze wel met elkaar praten, maar slechts zacht. Uitgebreid en luidruchtig praten, maar ook schaterlachen waren duivelswerk. Spreken is zilver, zwijgen is goud. Met zwijgen kon men ook geen zondige woorden spreken.

Zodra een Tempelier toegaf aan verlangens op welk terrein ook, dan werd hij gestraft. In het verhaal wordt bijvoorbeeld verteld van een Tempelier die brood had gestolen. Hij moest zittend op de grond zijn maaltijd gebruiken.

Spellen mochten niet gespeeld worden want ook dat was des duivels. Een uitzondering daarop was het eerder besproken merelles.

Andere uitbundige bezigheden, met uitzondering van de strijd voor het geloof, konden ook niet door de beugel.

Jagen behoorde dan ook niet tot de bezigheden van de Tempeliers. De eed van armoede ontnam hen ook het recht op bezit. Bleek een Tempelier bij zijn dood toch nog geld te bezitten, dan werd hij, zoals Broeder Gregoor in het verhaal, niet in gewijde grond begraven.

Wilde een Tempelier een bezoek buiten de commanderij brengen, dan diende hij hiervoor toestemming te vragen van de magister.

1291:
Val van Akko

1296:
*Moord op Floris V van
Holland in Muiderberg*

1299:
*Ontstaan van Ottomaans
Rijk*

1303:
*Guldensporenslag in
Vlaanderen*

EETGEWOONTEN

Veel Tempeliers behaalden een hoge leeftijd. De laatste grootmeester Jacques de Molay stierf op vierenzeventigjarige leeftijd op de brandstapel. En dit was geen uitzondering. Bezaten de Tempeliers een geheim om dergelijke leeftijden te behalen? Vijftig jaar was immers in deze eeuwen al oud.

Het geheim zat hem waarschijnlijk in een gezond ritme en eetpatroon. Twee of drie keer aten de Tempeliers op de commanderij in het daarvoor bestemde refectorium. De ridders aten eerst. Daarna de krijgslieden en het personeel. Daarbij deelden twee Tempeliers één nap, één set eetgerei en één sevet. Tijdens het eten werd er voorgelezen uit de bijbel. Ondertussen was het niet gepast om te spreken als het niet strikt noodzakelijk was. Tempeliers aten voor die tijd erg gezond. Drie keer per week kwam er vlees op het menu. Niet vaker, want vlees zou ook de vleselijke lusten stimuleren. Op vastendagen werd er ook geen vlees gegeten. Regelmatig verscheen er vis op het menu. Dat kon ook op vastendagen. Evenals groenten en fruit dat altijd aanwezig was. Bier en wijn stond ook op het menu. De voorkeur ging naar wijn, hoewel beide dranken met mate werden genuttigd.

TEMPELIERS IN BRABANT HOF TER BRAKE

DE LOCATIE ALPHEN.

Het Tempeliersrijk was opgedeeld in provincies. Provincies waren weer verdeeld in balijen of baljuwschappen zoals Artesië, Vlaanderen, Brabant, Henegouwen en Haspengouw. Alphen viel onder de provincie Frankrijk en de balije of baljuwschap Brabant. De balije Brabant viel voor kortere perioden onder de provincies Henegouwen en Haspengouw. Brabant was soms zelfstandig en Haspengouw werd zelfs tussen 1257 en 1273 aan Brabant toegevoegd. Het centrum van de baljuwschap Brabant lag in Leuven. Daar had de commandeur ook zijn zetel en was het archief gevestigd.

Ten tijde van ons verhaal was de groot-commandeur van de provincie Jacques van Brigge (vanaf 1295). De commandeur van de provincie Frankrijk ten tijde van het verhaal is waarschijnlijk Hugues de Pairaud. De commandeur van het baljuwschap hield zich vooral bezig met geldzaken, rechtspraak, zorg voor toeslagen en ondersteuning van krijgsacties.

Tot de balije van Brabant hoorden niet alleen de bezittingen in Alphen en Oosterhout maar ook die van Leuven. En zoals eerder vermeld, zou Hof ter Brake met de commanderijen van Brugge en Gent het beheer hebben gevoerd over de gronden in Zeeuws-Vlaanderen.

DE COMMANDERIJ

Stel je voor... in een dorp als Alphen. Hoewel het in die tijd al een levendig dorp moet zijn geweest, zal het niet meer zijn geweest dan wat houten boerderijen, een molen, een kerk en een klooster van Norbertijnen.

1305:
Clemens V wordt paus

1306:
*Philips IV krijgt onderdak bij de
Tempeliers tijdens onrusten in
Parijs*

1307:
*Grootmeester Jacques de
Molay is in Frankrijk*

1307, 14 september:
*Philips IV verstuurt de brieven met de opdracht
alle Tempeliers gelijktijdig te arresteren*

Een commanderie in het zuiden kon er heel anders uitzien dan een commanderie in het noorden. In Frankrijk alleen al was er veel verschil. Sommige commanderies waren kasteeltjes of vestingwerken, anderen waren grote hoeven. Bij een commanderie hoorde een kerk, een refectorium voor de maaltijden en een kapittelzaal voor overleg en bestuur. En, gezien het feit dat Tempeliers erg veel waarde hechtten aan hun paarden, was er altijd een goede paardenstal. De commanderie in Alphen was een grote hoeve met, naar alle waarschijnlijkheid een aarden wal en een slotgracht.

Hoewel de oude commanderie Ter Brake opgetrokken was in steen, moet de commanderie in de twaalfde eeuw nog voornamelijk uit houtbouw of blokken tufsteen hebben bestaan.

Een commanderie had een opperhuis waarin de klooster vertrekken, een kapel, een kapittelzaal voor overleg, de refter en de slaapzaal. Dit gedeelte was feitelijk alleen toegankelijk voor de Tempeliers. In het nederhuis waren de bijgebouwen ondergebracht. Daar logeerden de

pelgrims in het hospitium en er was een ziekenzaal. Hiernaast waren er stallen, opslagplaatsen en werkplaatsen. In het geval van het Hof ter Brake was de kapel een bijzonderlijk bouwwerk. De hele commanderie was vrij sober ingericht, maar de kapel was daarentegen wat meer weelderig ingericht en toegewijd aan Maria, de patroonheilige van de Tempeliers. Het was derhalve een klein, rechthoekig gebouwtje. Tenslotte was er een begraafplaats.

Het afgebeelde schilderij op de vorige pagina is gemaakt door Kevin Wilson en geeft een indruk van de commanderie halverwege de 13e eeuw. Er zijn echter ook bronnen die beweren dat de commanderie er in die tijd veel eenvoudiger bij moet hebben gelegen. Meer dan een grote hoeve was het niet. Een gebouw opgetrokken uit hout. Het beeld dat hiernaast is geschetst van een gebouw in steen zou mogelijk beter passen bij de periode dat de Johannieters er de scepter zwaaiden. Dit wordt ook gesuggereerd in de uitgaven van Heemkundekring Carel Roy. Op basis van informatie, ons ter beschikking gesteld door de Heemkundekring, kwamen we tot onderstaande sfeerschets.

1307, 13 oktober:
Tempeliers in provincie Frankrijk
worden gearresteerd

1307, 19 oktober:
Begin van de verhoren van
de Tempeliers

1307, 12 november:
Hertog Jan II stuurt bericht dat alle Tempe-
liers in zijn gebied gearresteerd zijn

1308: 18-20 augustus
Het Perkament van Chinon
wordt geschreven

HET TERREIN.

De naam Ter Brake is afkomstig van het Frankische woord voor 'grond', braque. De gronden rondom de commanderij zouden in eerste instantie behoorlijk schrale en verwilderde gronden zijn geweest. Grote delen werden verpacht, zoals het geval was bij het boerengezin van Bernard in het verhaal. Het woord hof is later verbasterd tot hoef of hoeve.

Toch had Hof ter Brake landerijen en een boomgaard die vast de inspanningen waard waren. Achter de commanderij lag een water, een visvijver. Het Brakewauwer. Deze visvijver was ongeveer 125 meter lang en 20 meter breed en naar men zegt zat er volop vis in.

Het bestaan van een commanderij in Alphen is een zekerheid. Het was een hoeve die al bestaat sinds 700 en vanaf 739 toebehoort aan de Abdij van Echternach en uiteindelijk in 1144 door Henrik I aan de Tempeliers geschonken werd. De enige commanderij in wat we nu 'Nederland' noemen.

Waarom in Alphen? Breda zou toch veel voor de hand liggender zijn? Maar in Breda stond slechts een Tempeliershuis met een kapel. Misschien kwam het omdat Alphen in die dagen op het kruispunt lag van verschillende wegen, de zogenaamde heirbanen. De Maastrichtse baan van Dordrecht (het Hollandsch Diep) naar Maastricht. De andere van Utrecht naar Antwerpen, ofwel de oude Romeinse baan. De Commanderij Ter Brake lag vrijwel op het kruispunt van deze wegen en maakte het dus tot een uitgelezen plek om onderweg naar het beloofde land te overnachten.

Tegenwoordig is de plek van de commanderij volledig aan het oog onttrokken. In de twaalfde eeuw lag de commanderij iets van de dorpskern vandaan. De huidige Prinsenhoeftaan was de oprijlaan, toen ook een echte laan, maar op het terrein van de commanderij en niet onderbroken door een rondweg.

Op het terrein van de commanderij was een kruising. De weg ging oostwaarts de commanderij weer af en naar de stenen molen die ook toebehoorde aan de bezittingen van het Hof ter Brake.

Hiervan vinden we nog een vermelding op kaarten van rond 1900.

1309:
*Verdeeldheid in de Katholieke kerk
leidt tot tweede pausdom in Avignon*

1313:
*Inventarisatie gronden en goederen van
Hof Ter Brake*

1314, 18 maart:
*Slot van de processen. Jacques de Molay
wordt op de brandstapel ter dood gebracht*

1314: 2 mei
Paus Clemens V sterft.

DE COMMANDEUR EN ANDERE AANWEZIGEN

Vanuit een commanderij werden de omliggende bezittingen bestuurd, kwamen de inkomsten binnen, werden contacten onderhouden, konden geldwissels plaatsvinden en was het mogelijk voor pelgrims om tijdens hun reis te overnachten.

De leiding over een commanderij, maar ook van alle bezittingen die daarbij hoorden was in handen van een commandeur of magister. Een commandeur werd meestal voor een periode van vier jaar aangesteld en diende een ridder te zijn. Wat Hof ter Brake betreft mogen we aannemen dat de commandeur de enige ridder was. De laatst bekende commandeur op het Hof ter Brake die we in ons literatuuronderzoek hebben kunnen vinden was ene Broeder Jan die tot 1261 het ambt van commandeur bekleedde. De naam van de laatste commandeur, ten tijde van de arrestatie in 1307, is ons onbekend. Wij hebben hem Reinout van Lier genoemd, maar deze naam heeft geen historische basis. Het is niet zeker dat de commandeur van Hof ter Brake vaak op de commanderij aanwezig was, gezien de uitgestrektheid van het gebied dat werd beheerd. Daarnaast moest de commandeur ook met lokale gezagsdragers onderhandelen en natuurlijk met de eigen orde. In ieder geval was er een jaarlijks, provinciaal kapittel waar de commandeur wellicht geen verstek mocht laten gaan.

Verder waren er ridders, knechten, pages, boeren, paardenfokkers en handelaren aanwezig op een commanderij. De hiërarchie verschilde per streek. Met name in het Midden-Oosten waren de commanderijen veel groter van opzet en waren er veel meer functies en trappen in hiërarchie. De 'Franse' commanderijen hadden een magister of commandeur. Onder hem kwamen de ridders, dan de krijgslieden, de kapelaan en vervolgens het personeel dat uit horigen bestond. De commandeur had twee schildknapen en twee paarden. Een krijgsman had één schildknaap en één paard.

Het is niet zeker of er op de commanderij in Alphen permanent Tempeliers aanwezig zijn geweest. Volgens de regels waren er op elke commanderij twee tot zeven Tempeliers aanwezig. Mogelijk was ook

de commandeur niet altijd ter plekke en dus kunnen we ervan uit gaan dat het dagelijks handelen op de commanderij vooral een zaak was van het werkvolk uit de omgeving zoals pachtboeren of knechten. Als de Tempelridders er geen permanent verblijf hebben gehad dan mogen we wel aannemen dat zij er met enige regelmaat geweest zijn voor een tijdelijk verblijf evenals de vele pelgrims die vanuit het noorden naar het Heilige land trokken of handelaars die van de Tempeliersdiensten gebruik maakten.

In het verhaal is er een smidse waar de vurige Broeder Timotheus vaak aan het werk was. Als er werkelijk een smidse was op de commanderij, dan was dit vooral voor het vervaardigen van wielen. In ieder geval niet voor wapens. Want dat was een karwei voor de commanderijen in zuidelijker gebieden.

Het is wel aannemelijk dat sommige vestigingen de vechtkunst als speciale taak hadden. Hier werden nieuwe rekruten getraind. In Somersert, Engeland zou zo'n speciale opleidingsvestiging hebben gestaan.

BEZITTINGEN EN INKOMSTEN

Breda was ten tijde van de oprichting van de Orde een kleine provinciestad. Later in de zeventiende eeuw zou echter blijken dat het een zeer strategische ligging had, zo vlak over de Maas in de lijn Antwerpen Holland. De stad bestond in die tijd voornamelijk uit houten huizen. En de leiding over de stad en zijn omgeving was in handen van de Heren van Breda. Een van hen Hendrik I schonk in 1144 gronden en bezittingen in Alphen aan de orde. En dat houdt het startsein in Hof ter Brake als commanderij van de Tempeliers.

Ten tijde van ons verhaal (ongeveer 1295) was Raso XI van Gaveren Heer van Breda, maar die liet het bestuur van Ulvenhout en Alphen over aan ridder Philips van Liederkerke (Heer van Alphen en Ulvenhout). Wel schonk Raso 41 bunder aan de Tempeliers. Hij stierf echter in 1306 en heeft het einde van de orde nooit meegemaakt.

Vanaf 1144 worden er meer en meer bezittingen en rechten aan de Tempeliers overgedragen. Gerard van Duffel, een ridder, schenkt zijn hele bezit in 1187 aan de Tempeliers. Het betrof hier bossen, landerijen

en horigen rondom Turnhout. Daarvoor ontving hij wel een jaarlijkse rente. In 1190 schenkt Beatrix van Strijen bezittingen in Oosterhout. Het is niet helemaal duidelijk of deze Oosterhoutse bezittingen ook een zelfstandige commanderij betrof. Het Slotje Borstellé, maar ook de Slotjes Brakenstein en Beveren zouden hebben toebehoord aan de Maltezer Orde (voorheen Johanniters) en daarvoor dus waarschijnlijk aan de Tempeliers. Maar het ontbreekt aan bronnen die uitsluitend kunnen geven op dit vraagstuk.

Hendrik II schenkt in 1212 een hoeve en landerijen in Turnhout. Ook in Aarle-Rixtel hadden de Tempeliers sinds 1214 behoorlijke landerijen en hoeven. In 1289 verpacht de commandeur de bezittingen van Rixtel aan een Bossche poorter (burger van Den Bosch) voor een jaarlijkse som van 24 Leuvenemse pond denari.

Verder bevonden zich bezittingen in Geertruidenberg, Dongen, Weelde, Meerle, Tilburg en Duffel. Het lijkt geen twijfel dat de Tempeliers in de Lage Landen een behoorlijk grondgebied te beheren hadden. Tempeliers kregen niet alleen gebouwen en gronden, maar ook rechten, belastinggelden en tienden. In Rixtel en Turnhout kregen zij het patronaatsrecht. Dat hield in dat de Tempeliers in de parochies van deze plaatsen nieuwe pastoors konden voordragen. Men moest daarvoor wel de parochie en de pastoor onderhouden, maar de inkomsten van de parochie stonden daar tegenover. Tenslotte hield het patronaatsrecht in dat de Tempeliers voor Turnhout en Rixtel de beschermheilige konden uitkiezen. Tempeliers hadden zelfs recht om zich te bemoeien met de rechtspraak en kregen een deel van de boetes die in de omgeving werden opgelegd. Dit alles geeft enigszins wat inzicht in de bezittingen en inkomsten van de commanderij.

De invloed van Commanderij Ter Brake lijkt zich verder uit te strekken dan 'slechts' bovengenoemde streken. Samen met de commanderijen van Brugge en Gent zouden zij de gronden in Zeeuws-Vlaanderen beheerd hebben. Die wijdverbreide invloed blijkt nog eens uit een bericht over ene Priester Denijs uit Lier. Deze ging in 1260 op kruistocht en wilde zijn bezittingen aan Hof ter Brake schenken. De commanderij zag hier echter vanaf.

Het gebied dat onder toezicht van de commanderij in Alphen stond was dus behoorlijk omvangrijk, maar het lijkt erop dat deze comman-

1314: oktober
Philips IV sterft als gevolg van een jachtincident

1319:
Paus Johannes XXII erkent de Orde van Christus, de voortzetting van de Tempeliers in Portugal

1337:
Begin Honderdjarige Oorlog tussen Engeland en Frankrijk

1348:
De pest is in Nederland gearriveerd.

derij daarnaast behoorlijk wat in de pap te brokkelen had. Het was dus een belangrijke vestiging voor de Tempeliers.

In 1308, na de arrestatie van de Tempeliers, bevrijdt Philips van Liederkerke iedereen die op de commanderij werkte van alle verplichtingen naar de commanderij. In 1313 werden de Alphen bezittingen van de Tempeliers

ELEMENTEN VAN GELOOF EN BIJGELOOF.

De Tempeliers streden tegen het heidendom en ten behoeve van het christelijk geloof. Het was dan ook ondenkbaar dat zij die in de invloedssfeer van de commanderij woonden, bijgeloof praktiseerden. Heidense gebruiken werden absoluut niet geaccepteerd. Je zou dus mogen verwachten dat alles rondom de Tempeliers een toonbeeld van vroomheid is. Het tegendeel is waar.

WILLIBRORDUSPUT

In het verhaal gaat Opa Johannes elke dag naar de Willibrordusput. Ooit zou de heilige Willibrordus op zijn kerstening tocht door de Lage Landen in Alphen aan zijn gekomen. Het was een hete zomer. Het was zó droog, dat er zelfs geen water was om de dorpingen te dopen. Daarom sloeg Willibrordus zijn staf in de stoffige bodem en warempel, daar ontstond terstond een bron, de Willibrordusput. In het jaar 709 zou de van oorsprong Engelse monnik een versterkt huis op de plek van de commanderij hebben gehad. De put lag vlak langs de Maas-trichtsebaan, waar de verharde weg over gaat in zandpad. Eind negentiende eeuw werd de put echter gedempt en in de dertiger jaren van de twintigste eeuw werd er een kapelletje gebouwd.

34

1356-1357:
Brabantse successieoorlog

1384:
Begin van het samenvoegen van de Lage
Landen tot het Bourgondische Rijk

ELFEN

Ondanks de felle reactie van de kerk op heidense gebruiken zit het heidense karakter van Alphen al in haar naam. Alphen zou afgeleid zijn van alven of elfen. Natuurwezens die de oorzaak zijn van kleine, onverklaarbare gebeurtenissen zoals bijvoorbeeld het zoekraken van een bril.

LINDEBOOM

En bovenal, het is bijna ondenkbaar, maar de meest heidense plek in Alphen, bevond zich midden op de commanderij ter Brake. De grote lindeboom was oorspronkelijk een koortsboom. In dergelijke bomen werden lintjes gehangen om genezing af te dwingen bij de goden. De lindeboom moet er eeuwen hebben gestaan. Pas in 1924 is deze boom omgezaagd. Op dat moment had de boom een omvang van zes en een halve meter.

KABOUTERS

Over het Brakewouwer, de visvijver achter de commanderij, bestaat een verhaal. Een verhaal over kabouters.

“Van oudsher bewonen de kabouters de gronden rondom Alphen. Zij zagen de Tempeliers ooit komen op de commanderij en koesterden een groot respect voor hen.

Elke woensdag zagen ze de oude commandeur 's morgens vertrekken om vis te gaan halen. En aan het eind van de middag keerde de man pas vermoeid terug. Elke woensdag weer.

Daarop besloten de kabouters iets voor die oude, hardwerkende commandeur te doen. In één nacht groeven zij een prachtige visvijver, de Brakewouwer. Zo hoefde de commandeur en zijn Tempeliers niet zo ver meer te gaan voor een maaltje vis.”

35

HISTORISCHE FICTIE? DE MYSTERIES ROND DE TEMPELIERS

De Tempeliers worden omgeven door een sluier van sterke verhalen. Veel historici doen niets liever dan deze verhalen met een stevige borstel wegpoezen. Vergeten. Deze sterke verhalen zouden de werkelijke feiten alleen maar vertroebelen.

Daar is iets voor te zeggen. Want wat was er nou waar van alles wat gezegd wordt over de Tempeliers? Is het waar dat de Tempeliers een bebaard hoofd aanbaden? Of een glazen schedel? Wellicht het hoofd van Johannes de Doper? Of van de heidense god Baphomet?

Hoe zit het met dat enorme kapitaal dat de Tempeliers bezaten, maar waarvan niets is teruggevonden? Bezaten de Tempeliers werkelijk de lijkwade van Christus, één van de kristallen van Mozes, de Ark des Verbonds of de Heilige Graal?

Voor dit laatste reliquie komt op geheel verschillende momenten boven drijven. Niet alleen bij de Tempeliers. Over de mysteries van de Heilige Graal is enorm veel te vertellen, maar we moeten ons in deze tekst beperken tot enkele korte feiten.

In de tijd van de Tempeliers raken in Frankrijk de verhalen rondom Koning Arthur in zwang. Crétien de Troyes schreef zijn werk *Perceval ou Le Conte du Graal* op overleveringen van troubadours uit het Zuiden. Het is een verhaal dat wij ook wel herkennen als het verhaal van de Visserskoning, waarin ridders Parcival, Lancelot en als laatste Galahad op hun zoektocht de Heilige Graal in zicht krijgen. Alleen Galahad is vroom en moedig genoeg om het geheim te aanschouwen. Feit is dat de mythen rond de Tempeliers al ontstonden tijdens het bestaan van de orde. Als je beseft wat zij voor elkaar kregen in de Middeleeuwen, dan is dat niet gek. Het kapitaal dat zij beheerden, hun superioriteit in de krijgskunst, hun aandeel in het verspreiden van het

Christelijke geloof, de stimulans in de Europese handel. Dat waren allemaal zaken die in het Middeleeuwse Europa respect afdwongen. De wereldse en kerkelijke gezagsdragers in die tijd zagen de partij met zulke gewichtige kwaliteiten eerder als een concurrent op het bestuurlijke vlak dan als een bondgenoot. Hun arrestatie was niets meer dan een strategische zet.

Toch moeten de Tempeliers volgens documenten uit de vrijmetselarij iets hebben vermoed. In een oktobernacht voor de arrestatie vertrok in het diepste geheim, vanuit Parijs een stoet paarden en wagens in de richting van La Rochelle. Hun lading bestond uit vele kisten die in de havenstad werden ingescheept. Kort voor hun arrestatie voeren de schepen van de Tempeliers de Golf van Biskaje in met een onbekende bestemming. Sommigen menen dat de schatten naar Schotland vervoerd werden, anderen menen naar het Deense Bornholm of Amerika. Weer anderen menen dat de schatten verborgen werden in het dorpje Rennes-les-Chateaux. Nog altijd is het voer voor schatzoekers, maar vooralsnog zonder resultaat.

Toen na de arrestatie Philips de Schone zijn nieuwverworven rijkdommen wilde gaan inspecteren, bleek dit dan ook een bittere teleurstelling voor de Franse vorst. Maar ook rees de vraag of de Tempeliers ooit wel zulke astronomisch grote schatten hadden bezeten.

De Orde van Arme Ridders van Jezus Christus zou in eerste instantie tot leven zijn geroepen om de pelgrims op hun weg naar het Heilige Land te beschermen. Maar omtrent hun werkelijke doelstelling zijn ook de nodige mythes ontstaan. Meest spectaculair is toch wel de hele geschiedenis van de Priorij van Sion.

De eerste negen Tempeliers leken zich in eerste instantie werkelijk voor deze bescherming van pelgrims in te zetten, maar eenmaal in Jeruzalem keerden zij niet meer terug. Godfried van Bouillon, de koning van Jeruzalem, had hen elk gebouw in Jeruzalem kunnen schenken, maar hij schonk hen juist het paleis op de Tempelberg. Dat was niet zomaar een lukrake keuze. Godfried was op de hoogte van de aanwezigheid van perkamenten waarin gewichtige informatie te vinden was over afstammelingen van Jezus Christus. Informatie die bijzonder

1531:
Agrippa von Nettesheim schrijft over de ketterij van de Tempeliers

1891:
In Rennes les Chateaux worden geheimzinnige perkamenten ontdekt die met de Graal verband houden

1982:
The Holy Blood and the Holy Grail verschijnt

2003:
The Da Vinci Code van Dan Brown verschijnt

belastend zou zijn voor het instituut van de Katholieke leer. Informatie die geheimgehouden moest worden. Godfried zou zelf een afstammeling van Jezus Christus zijn geweest, ook wel Merovingen genaamd. Hij nodigde de Tempeliers uit om onder het paleis te gaan zoeken naar deze documenten. En zij zouden deze documenten werkelijk hebben gevonden, na negen jaar graven.

De Tempeliers ontdekten een afgesloten ruimte in de kelders. Toen zij zich een toegang konden verschaffen tot deze ruimte, vonden zij er een kelk met opgedroogde resten bloed. De vinder wist zeker dat dit de beker moest zijn waarin het bloed van Christus was opgevangen toen hij gekruisigd was. Deze beker was vastgehouden door Jozef van Arimathea en daarvoor al gebruikt tijdens het laatste avondmaal. Het was de Heilige Graal, een absoluut heiligdom. Toch gaan er meer verhalen over de Heilige Graal dan alleen dat van de Tempeliers. Er zijn theorieën die beweren dat de Graal geen kelk is maar een symbool voor een veel groter geheim.

Tempeliers blijken een plaats te hebben in een ingewikkeld web van geheimzinnigheid. Zij streefden naar een eigen staat in Zuid-Frankrijk, Occitanië. In dit gebied woonden ook de Katharen die met hun eigen visie op de uitvoering van het geloof de woede van de paus en koning op zich hadden gehaald. De Katharen werden in de vier zogenaamde Albigenzische kruistochten verslagen. Net als de Tempeliers werd ook hen ketterij ten laste gelegd en zij werden genadeloos afgemaakt. Verhalen als de val van de burcht van Montségur zijn buitengewoon dramatisch en tonen opnieuw de hardvochtigheid van de katholieke kerk in de Middeleeuwen.

De Priorij van Sion was een geheim genootschap dat het geheim van de Merovingen eeuwenlang zou hebben bewaard. Het waren niet de kleinsten uit de geschiedenis die het ambt van grootmeester bekleeden. Leonardo Da Vinci, Isaac Newton, Claude Debussy, Jean Cocteau, om er maar een paar te noemen. Een prachtig mysterie dat nog altijd de aanzet is tot studie en meeslepende romans zoals Dan Browns Da Vinci Code dat in 2003 verschijnt.

Toch bleek de Priorij een verzinsel van de Fransman Pierre Plantard. Hij zou naar eigen zeggen van Merovingische afkomst zijn en derhalve maakte hij aanspraak op de Franse troon. Na intensief rechts-onderzoek en verhoren gaf Plantard toe zijn verhaal helemaal verzonnen te hebben. Vanaf 1993 kreeg hij het verbod om te spreken over de Priorij. In het jaar 2000 overleed hij. Maar toch was zijn verzinsel het zaad voor vele theorieën en verhalen en het bracht andere zaken met elkaar in verband. De mysterieuze vondsten van Berenger Saunière in het dorpje Rennes-les-Châteaux aan het eind van de negentiende eeuw, de schatten van de Katharen en de Tempeliers.

De Da Vinci Code is dan misschien een kaskraker. Het in 1982 verschenen boek "The Holy Blood and the Holy Grail" van Michael Baigent, Richard Leigh en Henry Lincoln steekt er qua bijzonderheid met kop en schouders bovenuit. Het leest als een spannende queeste en tegelijk als een historisch werk. Het boek maakt de wirwar aan mysteries toegankelijk, brengt de vaagheden en dilemma's duidelijk in kaart en lost deze in sommige gevallen zelfs op.

Kortom... het is duidelijk dat de materie van de Tempeliers-mysteries nog altijd heel actueel is. Het intrigeert een aanzienlijk deel van de bevolking. Maar met dit mondiale enthousiasme komt ook die gapende valkuil in zicht. Want er wordt ook erg veel gespeculeerd. En speculaties uit het verleden hebben zeker geleid tot een vertroebeling van een juist historisch beeld. Het is daarom dat wij deze historische bijlage een noodzakelijkheid vonden.

VEILIGHEID VOOROP CODETAAL

De Tempeliers worden omgeven met een zweem van geheimzinnigheid. Deze geheimzinnigheid dringt zelfs door tot in dit boek. Wij zouden geen echte Legendejagers zijn als we in ons boek geen poort open zouden zetten naar deze mysterieuze wereld.

Tempeliers waren bankiers, werden betrokken in de Europese economie en politiek. Het is dus te begrijpen dat zij vaak belangrijke boodschappen te versturen hadden. Met informatie die vooral niet voor iedereen bestemd was. Gevoelige boodschappen moesten dus met de nodige voorzichtigheid verstuurd worden.

In een tijd dat telefoon of internet nog niet bestond, was men aangewezen op de boodschap op papier. Brieven werden meegegeven met een bode.

Brieven konden echter verloren gaan of onderschept worden. Bijvoorbeeld door struikrovers. Zij vormden niet zelden een bedreiging voor een bode en zijn soms heel gewichtige brieventas. Maar ook de bode zelf kon wel eens onbetrouwbaar blijken en speelde soms vertrouwelijke informatie door naar de verkeerde personen. Soms werd een gewapend escorte ingezet om de boodschap te beschermen.

Maar er was nog een andere manier. Men kon ook gebruik maken van geheimschrift. Want als de onderschepper van de brief die hij geroofd had niets begrijpt, was de schade nog te overzien.

Tempeliers, weten we, kenden ten minste twee soorten geheimschrift. Daarbij werd elke letter vervangen door een teken. In een codesleutel werd duidelijk gemaakt welk teken bij welke letter hoorde.

Codesleutels werden uiteraard apart verstuurd van de boodschap. Twee boodschappers voor één boodschap.

Of... en dat is waarschijnlijker, de ontvanger kende de codesleutel.

De Tempeliers gebruikten voor beide codesleutels het kruis als basis. In het ene geval een gelijkbenig dubbelkruis en in het andere geval het Tempelierskruis. Bij het gelijkbenige dubbelkruis werden twee lijnen horizontaal en verticaal getrokken. De zo verkregen vakken werden onderverdeeld in de letters A tot en met J in de volgorde die wij nu ook kennen.

In een tweede dubbelkruis werden ook nog punten gezet om de verwarring met het andere dubbelkruis te voorkomen.

Over de vakken van dit tweede dubbelkruis werden de letters L, M, N, O, P, R, S, T, U, V verdeeld.

De I en de J deelden één vak en de U en de V eveneens. De letter K was vervangen door de C en de letters Q, W, X, Y en Z bestonden nog niet of kwamen eenvoudigweg te weinig voor. In dit geval werden de letters vervangen door de vorm van het vakje waarin zij stonden. Bij de andere codesleutel werd het vertrouwde Tempelierskruis verdeeld in vakjes waar elke letter zijn eigen plekje had. Ook hier was de vorm gekoppeld aan een letter.

Rogier ontdekte brieven, geschreven in de code van het dubbelkruis. Hij moet een hele heldere bui hebben gehad of ongelooflijk slim zijn geweest om in de veertiende eeuw die code eigenhandig gekraakt te krijgen.

SPEL

MERELLES

Spellen spelen werd onder de Tempeliers niet getolereerd. Een spel werd gezien als een uitdaging van de duivel. De zucht om te winnen maakte al snel aan verslaafd aan spellen spelen. Het was een goedkope imitatie van de werkelijke strijd, meer niet. Zelfs het edele schaakspel was verboden binnen de orde.

Vreemd genoeg werd het spel Merelles wel toegestaan. Waarom? Dat is nog altijd een raadsel.

Het spel is erg oud. Vikingen kenden het spel al omstreeks 900. Er is zelfs een spelbord teruggevonden van ruim 3400 jaar oud. Uit het oude Egypte.

Merelles staat ook wel bekend als Six men's Morris of het molenspel. Het bestaat uit 9 zwarte en 9 witte stenen en een spelbord met daarop een lijnenpatroon waar je met wat fantasie wel de wieken van een molen in kunt ontdekken. Vaak werd dit spelbord gemaakt van leer of stof dat meteen als zakje kon dienen voor de stenen. Makkelijk te maken en mee te nemen op reis.

SPELREGELS:

DOEL:

Het doel van het spel is om een 'molen' te maken. Dat betekent drie stenen van dezelfde kleur op een rij (horizontaal of vertikaal)

EERSTE FASE:

Om beurten leggen de 2 spelers hun stenen op de kruisingen van de lijnen op het spelbord.

TWEEDE FASE:

Vervolgens mogen de spelers om de beurt één steen verplaatsen naar een vrij kruispunt.

Een speler die een molentje kan maken mag een steen van de tegenspeler weghalen. Daarbij moet hij eerst de stenen pakken die geen deel uitmaken van een 'molen'.

Een speler mag in zijn beurt een steen wegschuiven en zijn 'molen' opheffen en in zijn volgende beurt zijn 'molen' weer herstellen door de steen terug te schuiven en bij een tegenstander een steen weg te halen.

DERDE FASE:

Als een speler nog maar 3 stenen heeft mogen beide spelers om beurten hun stenen verzetten naar elk vrije kruispunt, in plaats van alleen de aangrenzende vrije kruispunten.

EINDE VAN HET SPEL:

Als een speler nog maar 2 stenen in het spel heeft.

Als één van de spelers geen zet meer kan doen.

TOT SLOT EINDE

Zo komen we dan met de uitleg van de Tempelierscodes en het spel merelles aan het einde van ons onderzoek naar de Tempeliers in Alphen. Een boeiend project dat vele ankers heeft uitgeworpen naar andere thema's.

Reeds enkele jaren doe ik een uitgebreide literatuurstudie naar Koning Arthur en dat thema kent veel overlappings met de Tempeliers. Vooral in die mysterieuze opzichten. Want iedereen weet dat ook de Heilige Graal een van de belangrijkste thema's is uit het Arthur verhaal. Overigens niet van origine. De toevoeging van de Graal aan de Arthurlegende is zuiver een onderdeel van de kerstening van een heidens thema.

Daarnaast is de combinatie van een interessante literatuurstudie en het hele proces van opzet naar boek mij zodanig goed bevallen dat ik mijn taken binnen de Stichting Legendejagers heb gefocust op een reeks nieuwe projecten.

Op dit moment ben ik me samen met Erik Franken aan het verdiepen in de persoon Lucas Stas, een opmerkelijk apotheker in het Breda van de zeventiende eeuw. Een studie met opnieuw veel raakvlakken zoals de pest, de Tachtigjarige Oorlog, geneeskunst en kwakzalverij in het Middeleeuwse Breda.

Met het oplichten van deze tip van de sluier verwijs ik nog even naar onze website en facebookpagina, waarop u alle actualiteiten kunt vinden. Ook over volgende boeken!

Rob Hopstaken
Januari 2019

web: www.legendejagers.nl
fb: [legendejagers](https://www.facebook.com/legendejagers)
Instagram: [legendejagers](https://www.instagram.com/legendejagers)

Met dank aan:

Regina van Dongen, Erik Franken, Leonore Pulleman, Francis Wittmer, Nancy de Heer (Tekstbureau Groen Geletterd), Heemkunde kring Carel de Roy

Tot stand gekomen met financiële steun van:
LandStad De Baronie, Gemeente Alphen-Chaam

Illustratie op pagina 28: Kelvin Wilson

boek·scout

SKAPARE PLAN / LEGENDEJAGERS

DE WAARHEID IN EEN NOTENDOP

STORM OVER DE COMMANDERIJ

Van 1144 tot 1307 hebben de roemruchte Tempeliers een commanderij in het Noord Brabantse dorpje Alphen gehad. De enige op het huidige Nederlandse grondgebied. Buiten de oprijlaan is daar niets meer van terug te vinden. Dit verhaal vertelt over de laatste jaren van de commanderij Hof ter Brake in Alphen. Een fictief verhaal in een historische context.

In de roman Storm over de Commanderij is te lezen hoe boerenzoon-Rogier de laatste jaren van de commanderij in Alphen beleeft.

Maar het is een verhaal! Hoe was het in het echt? Na het verhaal hebben we voor u de feiten op een rijtje gezet. Over de Tempeliers in het algemeen. Hun oprichting, hun rol in het Koninkrijk Jeruzalem, hun tegenslagen en verliezen. Op grote schaal, maar ook lokaal. Want we focussen in dit boek vooral in op de Tempeliers in Brabant, het project waar het allemaal mee begonnen is.

